

СЕРІЯ КЛАСИКА

КУРТ ВОННЕГУТ

ГАЛАПАГОС

З англійської переклала Ольга Смольницька

Київ
BOOKSHEF
2023

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

НАЙБІЛЬШИЙ САТИРИК АМЕРИКИ КУРТ ВОННЕГУТ – ЦЕ...

«УНІКАЛЬНИЙ... один із письменників, які картографують для нас пейзажі, називаючи найвідоміші нам місця».

— ДОРІС ЛЕССІНГ *The New York Times Book Review*

«НАШ НАЙЛІПШИЙ МАЙСТЕР ЧОРНОГО ГУМОРУ.
...Ми сміємося, обороняючи себе».

— *The Atlantic Monthly*

«НЕПЕРЕВЕРШЕНИЙ І НЕПОВТОРНИЙ СОЦІАЛЬНИЙ САТИРИК».

— *Harper's Magazine*

«ЦЛІТЕЛЬ, ЯКИЙ РОЗБУРХУЄ ФАНТАЗІЇ, ЩОБ ПОПЕРЕДИТИ СВІТ».

— *The Charlotte Observer*

«ВОННЕГУТ — ЦЕ ДЖОРДЖ ОРВЕЛЛ, ДОКТОР КАЛГАРІ ТА ФЛЕШ ҐОРДОН В ОСОБІ ОДНОГО ПИСЬМЕННИКА... НЕЗВИЧНИЙ, АЛЕ ВИСОКОМОРАЛЬНИЙ БОЖЕВІЛЬНИЙ УЧЕНИЙ».

— *Time*

«ПРИВІД ДЛЯ СВЯТКУВАННЯ».

— *Chicago Sun-Times*

«ПРОРОК, ЯКИЙ СМІЄТЬСЯ З ДОЛІ».

— *The New York Times*

«САТИРА У КЛАСИЧНІЙ ТРАДИЦІЇ... ТЕМНЕ ВИДІННЯ, ПОПЕРЕДЖЕННЯ ВІД ЩИРОГО СЕРЦЯ».

— *The Detroit Free Press*

«Цікаво, захопливо, сумно і водночас дуже смішно... Воннегут досі в чудовій формі. Якщо у нього немає рецепта на те, як полегшити людству біль, то, принаймні, він — першокласний діагностик».

— Сьюзен Айзекс *Newsday*

«Похмурий.... оригінальний і смішний».

— *People*

«Тріумф стилю, оригінальності та викривленої, але послідовної логіки... концентрація, еволюція кар'єри Воннегута, що містить усі проблеми і питання, які автор невтомно досліджував протягом чотирьох десятиріч».

— *The Philadelphia Inquirer*

«Дикі подробиці, зухвалий гумор, епатажні персонажі... “Галапагос” — це комічний плач, сумно-іронічне бачення».

— *St. Louis Post-Dispatch*

«Витвір високої комедії, смутку й уяви».

— *The Denver Post*

«Дотепність начебто без сенсу, нечестива уява... і низка технічних новотворів зробили [Воннегута] видатним романістом-експериментатором Америки».

— *The Minneapolis Star and Tribune*

«Під соусом курйозно-провокативного гумору — деякі нищівні думки про хвороби ХХ століття... Нам потрібні такі письменники, як Воннегут, що, служачи вселенській совісті, нагадували б нам, поки ми сміємося, про найтемніший бік нашого існування».

— *The Sacramento Bee*

«Чудово продумана, прониклива, дотепна, але трагічна оцінка того, де ми перебуваємо як рід людський і де нам було б ліпше».

— *UPI*

КУРТ ВОННЕГУТ

ГАЛАПАГОС

На згадку про Гілліса Л. Гові (1903–1982) — натураліста-аматора, хорошої людини, яка улітку 1938 р. узяла мене, мого найліпшого друга Бена Гітца й інших хлопчиків з Індіанapolisа, штат Індіана, на американський Дикий Захід.

Містер Гові познайомив нас зі справжніми індіанцями, змушував щоночі спати просто неба і закопувати наші екскременти.

Він навчив нас їздити верхи, поділився назвами багатьох рослин і тварин і розповів, що їм доводиться робити, щоб вижити і далі розмножуватися.

Одного разу вночі містер Гові навмисно налякав нас трохи не до смерті, кричачи як дикий кіт біля нашого табору.

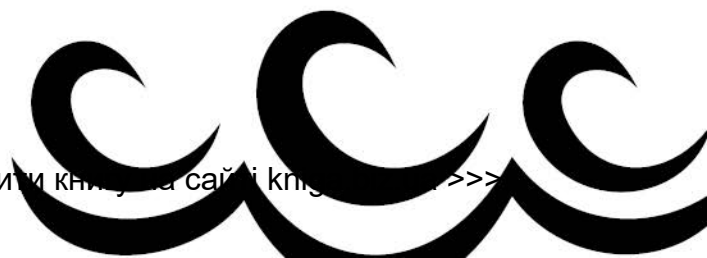
Справжній дикий кіт закричав у відповідь.

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

КНИГА ПЕРША

РІЧ У ТІМ, ЩО...

Купити книгу на сайті knig.com.ua >>>

Річ у тім, що...

Мільйон років тому, далекого 1986 року нашої ери, Гуаякіль вважали головним морським портом маленької південноамериканської Республіки Еквадору, зі столицею Кіто, розташованої високо в Андах. Гуаякіль лежав на два градуси на південь від екватора — уявної лінії на череві планети, на честь якої назвали і саму країну. Там завжди було дуже спекотно й волого, оскільки місто побудували на екваторіальній смузі — насиченому джерелами болоті-мочарі, в якому змішалися води кількох гірських потоків.

Цей морський порт був за кілька кілометрів від відкритого моря. Водорості часто захаращували схожу на суп воду, повиваючи палі та якірні лінії.

Тоді людські істоти мали набагато більші мізки, ніж нині, і тому їх захоплювало розгадування таємниць. Одна з таких таємниць 1986 року крилася в тому, як чимало істот, нездатних пропливати великі відстані, змогли досягти Галапагоських островів, вулканічного архіпелагу — вершини на захід від Гуаякіля, — островів, відсічених від материка тисячею кілометрів дуже глибокої води, вельми холодної прісної води з Антарктики. Коли людські істоти відкрили ті острови, там уже були і гекони, й ігуани, і болотяні щури, і лавові ящірки, і павуки, і мурахи, і жуки, і коники, і кліщі сякі й такі, — усі

там водилися, не кажучи вже про величезних суходільних черепах.

Як же вони туди дісталися?

Багато людей змогло заспокоїти свої великі мізки такою відповіддю: вони прибули на природних «плотах».

Інші люди стверджували, що такі плоти розмокали і так швидко погнили б, розпадаючись на шматки, що ніхто й не побачив би землі на обрії, та й течія між островами і материком віднесла би будь-який такий саморобний корабель на північ, а не на захід. Дехто стверджував, що всі ті суходільні мешканці переходили пішки посуху, через природний міст чи пропливали невеликі відстані між виступами, які згодом зникли під хвилями. Проте вчені за допомогою своїх великих мізків і хитрих інструментів до 1986 року склали мапи океанського дна. За їхніми словами, не знайшлося жодного сліду бодай якогось перехідного суходолу.

Траплялися люди за тієї доби великих мізків і фантазій, які міркували, стверджуючи, що ці острови колись були частиною материка, і відкололися через якусь глобальну катастрофу.

Однак ці острови не мали такого вигляду, ніби відкололися від чогось. Це виявились явно молоді вулкани, що вивергнулися просто на місці. Багато з них були такими «юними», що будь-якої миті можна було очікувати нового вибуху. Тоді, 1986 року, вони ще навіть не обросли як слід коралами, і тому залишилися без блакитних лагун і білих пляжів — зручностей, які багато людей звикли вважати праобразом ідеального загробного життя.

Через мільйон років вони отримали білі пляжі та блакитні лагуни. Та коли почалася ця історія, там ще були потворні пагорби і склепіння, а також конуси і шпилі лави — ламкі та грубі, із виступами, із тріщинами, ямами, западинами і долинами, заповненими не багатим шаром ґрунту чи прісною водою, а найдрібнішим, найсухішим вулканічним попелом.

Інша теорія тоді полягала в твердженні, що усіх тих істот Усемогутній Бог створив саме там, де їх знайшли дослідники, тому вони не мали потреби нікуди діставатися.

За ще однією з теорій: вони попарно зійшли на берег — спустилися з трапа Ноевого ковчега.

Якби Ноїв ковчег насправді існував і опинився на тому місці, — я міг би із повним правом назвати свою оповідь «Другий Ноїв ковчег».

2

Не було таємниці мільйон років тому щодо того, як 35-річний американець на ім'я Джеймс Вейт¹, який плавав доволі кепсько, мав намір дістатися від південноамериканського континенту до Галапагоських островів. Він, звісно, не збирався сідати на природний пліт із водоростей і сподіватися на ліпше, рушаючи світ за очі. Він щойно купив квиток в готелі в центрі

1 Wait — промовисте прізвище, від to wait — чекати. — Тут і далі прим. пер.

Ґуаякіля на перший рейс двотижневого круїзу нового пасажирського судна під назвою «Bahía de Darwin» (з іспанської — «Бухта Дарвіна»). Цю першу подорож на Ґалапаґос корабля під еквадорським прапором протягом останнього року рекламували по всьому світу як «Природничий круїз століття».

Вейт подорожував сам. Він був передчасно полісілим, пухким коротуном, із млявою шкірою, мов шкоринка на пирозі в дешевій їдальні; носив окуляри. Тож цілком міг вдавати із себе трохи старшого за п'ятдесят, якби бачив у цьому певну перевагу. Він хотів здаватися нешкідливим і сором'язливим.

Вейт був єдиним клієнтом зараз у коктейль-барі готелю «Ельдорадо», на широкій вулиці Кайе Діес де Аґосто, де зняв номер. А в бармена, 20-річного нащадка гордих високородних інків, на ймення Хесус Ортіс¹, з'явилося відчуття, що цей понурий і непривітний чоловік, який називав себе канадійцем, пережив якусь страшну несправедливість чи трагедію, що зломила його дух. Вейт хотів, щоб усі, хто його бачив, саме так його і сприймали.

Хесус Ортіс, який є одним із найприємніших людей у цій моїй історії, скоріше жалів, а не зневажав цього самотнього туриста. Він вважав прикрістю (а приїжджай на те й сподівався), що Вейт щойно витратив чимало грошей у готельному бутику на солом'яний капелюх, мотузяні сандалі, жовті шорти і синьо-біло-фіолетову бавовняну сорочку, у що зараз і був убраний. Вейт видавався цілком поважним (подумалось Ортісу), коли прибув із аеропорту в діловому костюмі. А тепер, викинувши силу-силенну грошей, він перетворився на

---

1 Іспанською Jesús означає Ісус. Прізвище Ортіс (Ortiz) перегукується з латинським hortus або ortūs — сад.